

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naše c. kr. učiteljišče.

Odkar je nova šola oživila, imamo za našo deželo troje učiteljišč, za učitelje in učiteljice po eno v Gradcu in eno za učitelje v Mariboru. Na teh se torej uče mladeniči in dekleta, katerim pripade imenitna naloga, da o svojem času bistré po vsej deželi ukaželjni deci glavo in srce.

Učni jezik je na vseh nemški, slovenski pa je samo učni predmet na učiteljišču v Mariboru in še to ne za vse, ampak samo za slovenske mladeniče. Da to ni pravica, to si prešteje človek lahko na prste, saj je dobra tretjina otrok slovenskih in učitelji, menimo, se gojé na zadnje vendar-le tudi za-nje. Naravno bi tedaj bilo, da bi se ti učili vsega, česar jim je v slov. šolah treba, slovenski. Tako bi se v resnici pripravljali za slov. šole ter bi se z veseljem podali na svoje mesto, kedar so svoje nauke dovršili.

Nemški liberalizem pa je in hodi še zmerom več manj drugo pot ter meni, da je Nemeč in torej tudi nemški jezik dober za vse, tedaj pa tudi za slov. šole. V tem napuhu tiči uzrok, da so vsa učiteljišča v naši deželi nemška in poduk v slov. jeziku, kolikor ga je na učiteljišču v Mariboru, je le krpa, da nam zakrije uni napuh, češ: saj ima tudi slov. jezik mesto v nauku.

Da je to resnica, razvidi se posebno še iz tega, ker so si izpraševanje učiteljev pridržali za-se ter za vsa tri učiteljišča v ta namen nastavili samo eno komisijo in sicer v Gradcu. Pred njo so morali torej tudi naši mladi učitelji in ona je odločila, kdo da ima sposobnosti, da učiteljuje na slov. ljudskih šolah.

Ako že pri tem ne gledamo na to, da so le-ti hodili vsled tega tako daljno pot pred njo in to na svoje stroške, ne moramo pa zamolčati, da ne vemo prav, kam naj denemo tako postopanje, ter da ne najdemo v njem ravno veliko pravice. Izpred te komisije pa so se tudi

semtertje poslali trdi Nemci ali Nemke na čisto slov. šole, ne da bi bili slovenski znali. V tem jim je pomagalo malo, ker je v njih spričevalu stalo, da znajo. Sami sebi so se smilili, ko so izpoznali, da ne znajo jezika otrok, ki bi jih naj podučevali.

Človek bi ne mislil, da bi se tako stanje, ki je nezdravo in vseskozi pogubno za slov. šole, dolgo držalo ali trpelo je pri nas do naj-novejše dobe. V tem nič ni izdalo, da so se pritoževale občine ali da so slov. listi zoper to pisali. Še celo, ko so se slov. poslanci vzdignili zoper to, ni bilo poznati, da bi se obrnilo na boljše.

Sedaj pa je stvar kar hkrati dobila drugo lice. Imenovanje izpraševalne komisije na učiteljišču v Mariboru je že resnica in s tem se nam podaja prvi pogoj, da bode boljše. Ne samo da nimajo mladi učitelji več tako dolge poti pred komisijo, ampak tudi in bolj je še to veselo, da se izoži, vsaj po času, tej komisiji delo bolj za učitelje, ki so po slov. šolah v službi. Nič ne dvomimo, da dobóde ona tako več srca za potrebe slov. šol, a tudi učitelji prinesó več zaupanja do nje. Oboje pa bo na korist slov. dece.

Pač nam sedanja komisija ni uzor in mi pogrešamo v njej mož, ki bi ji vsekako bili na hvalo, ali prva stopinja je vselej težka in se torej ne čudimo, če je tudi tu malo nerodna. Tudi to se popravi s časom, ako je dobra volja.

Kar pa slov. ljudstvo pričakuje od nove izpraševalne komisije, je to, da mu pošlje od-slej na šole le dobre učitelje, take, kakor je ljudstvo samo — verne in slovenske može.

Družba sv. Cirila in Metoda — kaj je to?

V poduk slovenskemu ljudstvu.

(Dalje)

5. Po čem je treba plačevati družbi?

Vsak ud plačuje po svojem premoženju. Kdor more, daje po več; kdor pa ne, pa kolikor mu je moči. Sprejme se vsak, bodi-si še tako

majhen dar. Po tem takim razločujemo več vrst udov družbe sv. Cirila in Metoda.

Bogatini plačajo enkrat za vselej najmanj po 100 gld. Takim pravimo: pokrovitelji.

V drugi vrsti so ustanovniki t. j. taki udje, ki odštejejo družbi enkrat za vselej najmanj po 10 gld.

Letniki plačujejo najmanj po 1 gl. na leto.

Oj! — porečeš — to je preveč za-me, po toliko ne morem dajati.

Prijatelji! če ne moreš dajati po goldinarji na leto, plačaj vsaj nekatere desetice — najmanj po 10 kr. in postal boš podpornik družbe sv. Cirila in Metoda. Posebno priporočamo staršem, naj zapisujejo v to vrsto svoje otroke, da bodo tudi oni deležni dobrega dela.

Ne stiskajmo denarja, videč, da je v nevarnosti drobna deca naša. K radodarnosti naj nas nagiba beseda Zveličarjeva: „Kar ste storili najmanjšemu izmed mojih bratov, to ste meni storili!“

6. Kako se ustanavljajo podružnice?

Družba sv. Cirila in Metoda je sestavljena iz večih podružnic, ki so raztresene po vsem Slovenskem t. j. po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem. Vsak član družbe sv. Cirila in Metoda mora biti ud kake podružnice.

Podružnica se lahko napravi v vsakem kraju, kjer se oglasi dvajset (vsaj letnih) udov (§ 4 družbenih pravil).

Družbeno vodstvo ali njegov pooblaščenec skliče te ude na ustanovni podružnični zbor.

Tak zbor je vsaj 24 ur*) pred naznaniti politični gosposki t. j. v mestih, kjer je c. kr. policijska direkcija (n. pr. v Trstu, ali v Gradcu) tej; v drugih mestih, ki imajo svoj statut, njih magistratu, povsod drugod pa c. kr. okr. glavarstvu. To naznanilo je brez koleka. Ako ni vladnega komisarja, zborovati se sme brez njega.

Na ustanovnem podružničnem zboru izvoli se začasno načelnštvo t. j. prvomestnik, njegov namestnik, zapisnikar in blagajnik, ter ako je treba, vsakemu teh dveh po jeden namestnik. Potem se vsprejmejo in potrdijo podružnična pravila po načrtu. Tako je podružnica ustanovljena, ter se nje ustanovitev s prošnjo naznani c. k. ministerstvu za notranje reči ali naravnost ali posredno skozi c. k. namestništvo (c. k. deželno vlado) dotične dežele.

Vis. c. k. ministerstvo želi, da bi se te prošnje posredno (skozi namestništvo ali dež. vlado) vlagale, ter, da bi se v njih podružnični kraji in njih c. k. okr. glavarstva tudi po nemško zaznamovali.

To prošnjo vložiti ali pooblaščenec družbenega vodstva ali pa vsled zaprosila začasnega načelnštva družbeno vodstvo.

Prošnji do ministerstva, ki ima kolek 50 kr., priložé se podružnična in pravila glavne družbe, vsakatera v petih primerkih, ter se dene na vsaki kolek 15 kr. Koleki se kar nepopisani prilepijo na čelo listini.

Če pooblaščenec vložiti prošnjo, mora pridejati tudi svoje nanj glaseče pooblastilo, ki ima kolek 50 kr.; ako družbeno vodstvo prosi, pa priloži zapros podružničnega načelnštva s kolekom 15 kr.

Če se pa hoče, da ministerstvo pravni obstanek kake podružnice izrečno potrdi (§ 9 društvenega zakona od 15. nov. 1866), mora se te potrditve v prošnji posebej prositi in na jeden primerek podružničnih pravil dejati kolek 1 gld.

Naj se toraj vsak, ki hoče tako prošnjo kot pooblaščenec vložiti, obrne pred do družbenega vodstva, da mu pošlje pravilno pooblastilo. Ako je pa želja, da se podružnična ustanovitev c. kr. ministerstvu naznani po družbenem vodstvu, naj začasno načelnštvo temu izreče to željo v dopisu, ki ga podpišeta vsaj začasni prvomestnik in tajnik in mu priložita vzprejeta pravila v petih primerkih.

Ako ministerstvo v štirih tednih po vloženem naznanilu podružnice ne prepové, ali, ako ono pred odgovori, da je ne zabranjuje (§ 7 društvenega zakona od 15. nov. 1866), sme podružnica začeti svoje delovanje in to najpred s tem, da začasno načelnštvo skliče podružnični zbor, na katerem se potrdi začasno ali izvoli novo stalno načelnštvo.

Tako je podružnična ustanovitev dogotovljena.

Zdaj je še treba podružnične načelnike v treh dneh potem, ko so za trdno postavljeni, kakor tudi vsaki podružnični zbor najmanj 24 ur pred (ali zbog oddaljenosti še pred) naznaniti ravno tisti politični gosposki, kakor je zgoraj rečeno za podružnični ustanovni zbor. Tako naznanilo je brez koleka. Paziti je pa, da se to naznanilo ne opusti, ker so drugač zavoljo tega lahko velike sitnosti. Enako se jej v teku enega leta pošlje imenik udov. Po tem se stanje podružnice, ko je po ministerstvu dovoljena, oziroma ne zabranjena, precej naznani družbenemu vodstvu, po priposlanih tiskanicah, da jo dene v svoj izkaz. Zdaj podružnična načelnštva pravilno občujejo z „vodstvom družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ ter mu svetujejo, kar za svoj okraj ali v prospah slovenskega šolstva sploh potrebno spoznajo.

(Dalje prih.)

*) Pri oddaljenem sedežu dotične gosposke na deželi boljše še prej.

Gospodarske stvari.

Šota se more v kompost ali pa koj za gnoj porabiti.

Iz šote in prsti se da izvrsten kompost ali mešanec napraviti. Ako je primešana prst in pa zemljišče, katero se ima s kompostom pognojiti, borna na apnu, tedaj se mora kompostu še apna primešati. Gips ali malec za to ni. Posebno dobro deluje ta kompost, ako se mu lesnega pepela primeša. Ravno tako moremo zmes iz šote, prsti, apna in lesnega pepela neposredno za gnoj porabiti. Črna, drobnozrnata šota ima navadno več gnjilca v sebi in se da v vlažnem ali mokrem stanu bolje s prstijo pomešati, kakor laknata tvarina, je toraj za kompost in gnoj boljša od onega. Močno je tedaj nasvetovati in priporočati tako šoto kopati in skozi zimo na prostem pod milim nebom ležati pustiti. Samo po sebi se umeva, da šote za nastelj in gnoj ni treba v enakomernih kosih izbadati. Kjer je kaj primerne šote koj na površju, se more tudi vzorati in potem mokrotni in vodeni razkrojitvi prepustiti. Gornje plasti šotinih prostorov imajo semena in korenine rastlinske v sebi, kar na polju plevelj zarediti zamore. Priporoča se tedaj teh površnih plasti le za kompost, ne pa za gnoj porabiti, ki se z gnojnico poliva in večkrat prekoplje, da kaličje, seme in koreninje konec vzame.

Sejmovi. Dne 18. oktobra v Pristavi in v Oplotnici, v Apačah, pri sv. 3 Kraljih, pri sv. Emi, v Vojniku, v Podsvetju, v Mozirju in v Trbovljah. Dne 19. oktobra v Vidmu. Dne 21. oktobra v Celju, v Sevnici in pri sv. Petru pod sv. Gorami. Dne 23. oktobra v Ribnici in v Dramljah.

Dopisi.

Iz Krčevin pri Mariboru. (Nasilstvo.) Volitev v občinski odbor se je letos za nas slabo nagodila. Slovencem sovražna stranka, obstoječa iz posestnikov, ki so večinoma v mestu in le nekateri v občini sami, je namreč narodne odbornike, ki so dozdej še vsaj polovico odborovih sedežev zavzemali, zvrгла in svoje pristaše vanj vsilila. Tako je zdaj vsa bližnja Mariborska okolica v rokah zagrizenih sovražnikov vernega slovenskega ljudstva. Vidi se, da ga odrivajo po previdno izmišljenem načrtu iz mestnega obližja. Vsakdo razume, koliko to pomenja vže za občinske stvari same, za volitve v šolski odbor, v okrajni zastop; čisto posebno pa velja še za volitve v deželni in državni zbor. Da se nam je bilo bati takega propada, bili smo si svesti; a da bodo nekateri, ki so našim vže dali pooblastila, tiste na prigovarjanje nasprotniko vpreklicali, ne bi

bili mislili. Tudi to, da bodo nasprotniki prišli na volišče v skoro polnem broju, smo pričakovali, a da bodo nekateri unih, ki so drugače imenitni gospodje, si toliko pete brusili, ter iskali po hišah glasov za-se, in še pri tem skoro zajutrikovati niso vtegnili, tega nismo pričakovali. Vrh tega so naše može psovali ter jim s pestmi pretili — ti do grla olikani mestjani. In od njih naj se uči naše ljudstvo omike? Bog nas varuj take olike, ki se bi je učili pri nemčurjih. Najbolj pa je osolpnilo po vsej pravici naše može, da je celo duhoven redovnik volil zoper nas in se dal voliti od liberalcev. Take zmage jim ne zavidamo, Podlegli smo sicer, čemur se ne moremo v mestnem obližju čuditi, a svesti si smo, da smo storili svojo dolžnost. Zato slava vsem našim volilcem, ki so kljubu vsem naporom kot verni Slovenci stali za našo stvar. Za pravično stvar so stali trdni ko skala. Slovenski narod pač sme ponosen biti na take može. Pravici še bo zmaga!

Iz Špitaliča. (Stoletnica Špitališke župnije.) [Konec.] Ta lično okinčan, dasi majhen hram božji imel je obhajati na dan Male Gospojnice redko slovesnost, ki bi se imela vršiti že malo prej, da bi bile okoliščine ugodnejše. Vže ponedeljek popoldne klicali so nas milodoneči Špitališki zvonovi v tihi, skriti dolini, od koder so nas lepo pozdravljale cesarske in slovenske trobojnice iz stolpa in iz bližnjih dveh lip. Ob 6. uri zapel je č. g. Josip Čížek: „Veni creator Spiritus“ in po blagoslovu stopil je na prižnico gospod provizor razpravljajoč v krepki besedi in obče znani izgovornosti povod in načrt celej slovesnosti; povdarjal je zlasti, naj nam bode namen jedino le: čast božja, slava Mariji ter dušno izveličanje, s tem so se pričele duhovne vaje. Ker sem ravno že pri pridižnem predmetu, naj omenim še nadaljnji načrt pridigam. V torek slišali smo v treh pridigah velevažne resnice sv. vere: I. „Od kod prijatelj?“ — odgovor: „Od Boga! — ti si otrok božji.“ — II. „Kam?“ „K Bogu! stvarjen si za Boga.“ — III. Kolika sreča nam preišljuječim to resnico, nasproti pa kakšna slepota, ako namen svoj izgubimo spred oči. Konečno sredo zjutraj razlagal je naš dušni pastir, kakšno veselje nas čaka pri mili naši materi, ako bomo zvesto hodili po poti, ki pelje v našo pravo domovino. K sklepu slovesnosti pa ob desetih smo si ogledali prežlahno in prebogato srce Marijino, ki je polna ljubezni, kakor je polna milosti in da nas Marija ljubi z večjo ko materino ljubeznijo. — Zarad ugodnega vremena došlo je mnogo ljudi od daleč in blizo, da bi obilno zajemali iz studencev milosti, žal da je bilo tako malo gg. spovednikov, pa po moči bilo je vsem postreženo. Iskreno hvalo moramo izreči č. g. župniku A. Kosu, ki je prišel iz sosedne župnije dvakrat in neutrudno

tolažil grešnike ter jih spravljal z Bogom. — Ginljivo je bilo videti, kako je stopalo staro in mlado ves čas v obilnih trumah k spovednici in mizi Gospodovi; nad tisoč bilo je nasitenih s kruhom angeljskim. — V tork popoldne došli so gg. bogoslovci, ob enem vrli pevci v precejšnjem številu, da bi po svojih močeh sodelovali ter povzdignili slavnost z milodonečim svojim petjem, katero nalogo so tudi po vsem izvršili izborno — tega se prepričati smo imeli priliko pri zjutranjem in poznem opravilu. Po slovesni procesiji z Najsvetejšim bila je končna pridiga in slovesna sv. meša. Gg. bogoslovci so peli Nedvedovo mešo, vmes pa je sodelovala izborna godba Šmarska. Po slov. meši pa, katero je služil č. g. primic. J. Č., končala se je slavnost, katere pač izmed nas nikdo več učakal ne bo ter se zapela zahvalna pesen — Te Deum.

Pri obedu, ki nam je ga oskrbel gospod provizor, vrstile so se razne napitnice in pele mile pesni slovenske, izmed katerih naj omenim le prelepo „Domovini“, „Bodi zdrava domovina“, kder smo slišali krasni tenor-solo gospoda J. S. Le prehitro so nam potekle vesele urice v bratskem, prijateljskem krogu, a krepil nas nada, da se vidimo spet.

Konečno izrekam le gorečo željo naj bi vsem vdeležencem te svečanosti Marija bila najboljša mati in ko seže po nas koščena roka blede smrti, preden učakamo drugo stoletnico mile matere Špitališke, naj pridemo vsi v njeno družbo tje gor v sv. nebesa. Posebno pa čč. gospodom, ki so pomagali naj Bog in Marija bosta plačnika; v prvi vrsti č. gosp. provizorju dodeli Bog po prošnji Marijini tam nad zvezdami kedaj plačilo za preobilen trud in delovanje, ki ga je imel v teh naših prazničnih dneh. Vsakdo pa, ki se je udeležil te cerkvene svečanosti, se bode gotovo v veseljem spominjal dne 8. septembra, stoletnice župnije naše.

Iz Negove. (Oskrunjenje praznika.) Kakor navadno obhajali smo na malo gospojnico, rojstvo naše župne patroninje s proščenjem ali žegnanjem. In kakor navadno, imele so zopet nekatere neotesane hlapčunske pošasti svoj ravs in kavs, od katerega so se nekateri s krvavimi buticami vrnili; med tem ko so druge neutrudljivi št. Jurjevski in Gornje-Radgonski žandarji ali v varno klet vtaknili ali pa razpodili. Pravim: kakor navadno — zakaj poglejva nekoliko v preteklost, kakor daleč se spomniti zamoreva. Ali se je le edno proščenje izvršilo mirno, da ga ti izmečki človeštva ne bi motili? Prisiljen sem reči, da ne! V davnih časih so se vpeljale te svečanosti, in res lepo se bere od njih, kako lepo zložno in veselo so jih praznovali naši pradedi. Vendar časi boga boječnosti in pravičnega prijateljstva med mladino so minoli, in namesto molitvenika ali rož-

nega venca, katerega pri malokaterem vidiš, najdeš pa pri vsakem vinjak ali tudi kratke pa ojstre ravne nože, ali drugo pripravo za tepenje, katero jim nekateri brezvestni kovači izdelujejo za njih posel. Po zasluženju liberalnega napredka, črni se častiti duhovniški stan, liberalni časniki ga ometajo z blatom, kolikor jim je mogoče. Sicer ti hlapčuni ne berejo teh listov, vendar pa se znajdejo med ljudstvom taki učenjaki, kateri si v veliko čast in srečo štejejo, ako morejo kateremu duhovnu čast vzeti. Ali je potem čuda, da je beseda duhovnika pri tako podučenem fantalinu bob v steno? Bili so časi, ko je še sleherni častil svoje največje dobrotnike v duhovnikih in je njih nauke z veseljem poslušal in tudi spolnjeval; ni ga bilo treba žandarja pri cerkvi, kateri bi za javni red skrbel. Ali sedaj po četirje stražijo krog cerkve, pa še bi jih dvekrat toliko imelo dela dovolj. Le resnične so torej besede: „Vzemi človeku vero in videl boš, da je grji od živali!“ (Konec prih.)

Iz Škoflje vesi pri Celju. Izv. dop. (Volutev. z m a g a.) V naši občini županoval je vže 6 let sem mož z imenom Okorn, ki se je mnogo bolje brigal za voljo in želje celjskih „prijateljev“ in nemškutarjev, kakor za željo in potrebe svojih občanov, kateri so vseskozi Slovenci in za neumnosti celjskih nemškutarjev ne marajo. Mož je mislil, da se ga županov stol tako trdno drži, kakor klošč kože, pa se je hudo zmotil. V ponedeljek je nenadoma žalostno odklenkalo njegovemu gospodarstvu v občini. Ta dan bile so nove volitve v občinski odbor. Okorn je hotel, da bi se vse volitve koj na tihem odpravile, za to se je samo nekaj malega dalo o njej na znanje; mislite si torej lahko njegovo grozo, ko je na den volitve nenadoma prišlo vse črno volilcev, kakor bi bili iz zemlje zrasli. Vsi pa so, kakor jeden mož, glasovali zoper njega, in vsak oddani glas mu je bil, kakor nož srcu.

Voljeni so sami vrli narodnjaki, značajni možje in Slovenci. V III. razredu: Martin Špes, Karol Vrečer, Franc Stožir, Jože Pilih, po domače Štefan, Franc Košenina in Ignac Samec; v II. razredu: Franc Špes, Karol Samec, Anton Vengušt, Matevž Ostrožnik, France Črepinšek, in Jože Rezar; v I. pa: Franc Kožuh, Valentin Dreml, Miha Bikošek, Martin Premšak, Jože Pilih po dom. Dreml in Fr. Reznik. Vsled te srečne volitve nastala je v celej občini silna radost; vse se veseli, da se je volitev tako srečno obnesla ter hvali vrle volilce; in res zaslužijo vso hvalo, kajti stali so vsi, kakor skala. Posebna hvala pa še velja onim možem, ki so se najbolje trudili za to srečno volitev; ti so: Franc Stožir, Martin Premšak in Matevž Ostrožnik. Slava njim!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na cesarskem dvoru biva te dni visok gost, Saški kralj Albert ter se vdeležuje lova v gornje-štajarskih gorah. — Ročno pismo svitlega cesarja sklicuje delegaciji za 4. dne meseca novembra v Pešto, kakor se sliši imate le do dne 11. novembra seje. — V drž. zboru je že precej živo. Avstrijsko-nemški klub predlaga načrt postave gledé delalskih kamor; s tem misli pač, da si prikupi delalce. Mi nismo zoper tako postavo, a čudi se človek lahko, zakaj se ne naredé prej kmečke kamore, ako so že toliko dobre. — Vitez Chlumecky, seveda Nemeec od pete do glave, naznanja hudo vojsko grofu Taaffe in tovarišem, češ, da se godi nemštvu krivica, ako leži v Pragi in v Brnu pri c. kr. višji sodnji kako česko pismo, ne pa le nemške prestave, kakor doslej. Minister Pražak je že sicer razložil, zakaj mora tako biti, toda jeza Chlumeckya in tovarišev se še ni poglela. — Več sreče pa ima minister dr. pl. Gautsch. Hudo je žalil Čehe, ker jim ni nekaj českich šol privolil in nadjati se mu je bilo, da ga bodo za to česki poslanci ostro prijeli. Kakor pa stojé sedaj razmere, ni se mu več tega bati. — V Gradcu ustanavlja se sedaj nov „Nemški klub“, njegovi botri trdé, da nimajo namena, v to društvo politike spravljati ali nam manjka vere v tako zatrzjevanje, čemu pa čejo potlej izdavatí „nemške“ knjige in knjižice? — V našem glavnem mestu se posvetuje sedaj posebna komisija, kako bi bilo mogoče gozde bolj, kakor doslej varovati, da se v njih ne seka preveč, ter da se redno zasaja mlado drevje. Mi ji želimo, da pogodi pravo, kajti v tem je že v resnici treba neke pomoči. — Za kapiteljskega vikarja v Krški škofiji je izvoljen vlč. g. Lambert Einspieler, stolni korar v Celovcu. V njegovih rokah so toraj vsi škofovski opravki, kolikor jih more rešiti duhovnik, ki ni posvečen v škofa. Daj Bog, da bode izvolitev naslednika škofu P. Funderju srečna! — Za nadzornika koroških in tirolskih tovaren pride v Celovec ces. svetovalec E. Leonhardt. — Starosta tirolskih poslancev msg. J. Greuter prestopil je 70. leto svoje dobe in je sedaj iz hude in dolge bolezni srečno že vendarle okreval. — Iz Kranjskega se ne sliši, da bi bila v zadnjih dneh koga kolera napadla in ni resnica, da bi bil kater jetnik na Gradu na njej vzbolel. Vina niso v obče veliko po Kranjskem pridelali, pa kolikor ga imajo, pojó mu hvalo, da je izvrstno. Cene še nima. — V Gorici ima se staviti kasarna za topničarje in to za lepo svoto 183.000 gold., vendar je svota še premajhna, kajti doslej še ni nihče vzprejel stavbe za njo. — Na mesto škofa dr. Vallussija bode volitev drž. poslanca in skupine furlanskih kmečkih občin. Bržkone se izvoli msg. Jordan, novi proš stolne

cerkve v Gorici. — Kolera noče iz Trsta in terja še vedno novih žrtev, za to se še niso ondi šole odprle. — Na Ogerskem posebno v Szegedinu širi se kolera, tudi v Pešti ni človek varen, da ga ne prejme. V 24 urah vzboli po 14, umrje pa po 9 ljudi.

Vnanje države. V nedeljo so se vršile volitve po vsej Bolgariji za veliko sobranje. Le-to ima izvoliti kneza, kolikor se vidi iz volitev, bode skorej gotovo voljen prejšnji, Aleksander Battenberški. Pravi se že, da bi ga tudi velevlade potrdile, ko bi volitev prevzel. Rusija bi seveda nasprotovala, toda vojske ne bi za to začela, posebno sedaj ne, ko se je uvidelo, da ne mara bolgarsko ljudstvo veliko za njo. General Kaulbars ni opravil ničesar, skorej povsod, kamor je prišel, je izvedel, da ima sedanja vlada, Aleksandrova stranka, zaupanje ljudstva. — Srbija nič ne kaže, da bi jo skrbelo, kar se počenja v Bolgariji, kralj Milan pride bojda še ta mesec na Ogersko, v cesarjevo graščino Gödöllö, ter ostane ondi cel mesec. Vojske se že ne boji po takem. — Proti Rusiji hoče Anglija spraviti neko zvezo v kupe in je njen minister lord Churchill prišel iz Berolina, torej od Bismarka sedaj na Dunaj, pravijo, da išče zdravja, v resnici pa potuje menda le v zadevi take zveze. Kaj je opravil pri Bismarku, ni znano, Avstrija pa tudi ne stori stopinje, da bi Bismark za njo ne vedel, tedaj mož ne bode posebne reči opravil. — Francoski minister za finance Sadi Carnot ne more več naprej, za to odstopi in mesto njega nastopi drug mož, nek Rouvier, ali pa bode ta srečnejši, je vprašanje, kajti pri financah je republika sila zavozila. — Tudi Španjsko kraljestvo ima nove ministre, Sagasta jim je tudi sedaj še na čelu. Upor je zadušen. — Italija se pripravlja na mogočo vojsko, zida trdnjave in napravlja nove regimente. Kolera je še vedno po nekaterih mestih, kakor domača. — V Mehiki blizu mesta Chivalapa so imeli potres in se je vsled tega visoka góra na dvoje razpočila. — Na otoku Niape blizu Avstralije pa je nastala nova gora, kacih 70 metrov je visoka, a nekaj vasi se je v tem podrlo. Ljudje so vendar še srečno ušli sicer gotovi smrti.

Za poduk in kratek čas.

Lurška mati božja.

(Dalje.)

Cerkev sv. Saturnina pa še glešta več drugih preimenitnih sv. ostankov. Pod velikim altarjem je krypta, to je skriven kraj, ali prav za prav ste dve krypti druga nad drugo. Duhovnik, ki nas je po stopnjicah doli v krypto vodil, je oblekel roket in štolo. Nad vrati v krypto je napisano: „Na celem svetu ni sve-

tejšega kraja“, in nekoliko nižje je napis: „Tukaj so čuvaji, ki čujejo nad mestom.“ Res preimenitni čuvaji! Videli smo trn iz trnove krone Kristusove, kos sv. križa, na katerem nas je Izveličar naš odrešil, kos Marijine obleke, nekoliko ostankov nedolžnih otročičev, ostanke sv. apostolov Petra in Pavla, glavo sv. Tomaža Akvinskega, ovenčano z zlatim lavorovim vencem, kosti sv. pastirice Germane, v bakreni, pozlačeni škrinjici, kos jaslic, v katerih je sv. Božič ležal, kamen s katerim so sv. Štefana kamnjali, molitvenik rimskega cesarja Karola Velikega. V spodnji krypti vidimo vkapelica na oltarjih ostanke sv. apostolov Jakoba starejšega in mlajšega, Filipa, Simona, Judeža, Jerneja, Barnaba. Tukaj smo se čutili nekako bližje neba, ker so nas nebeščani tako rekoč obstopili. Tega presrečnega jutra nikdar ne pozabim, če bom sto let na svetu. Toulouse stoji na desnem bregu reke Garonne, ki se ne vliva več v sredozemsko, ampak v atlansko veliko morje, ki je med Evropo in Ameriko.

Ko grem proti kolodvoru, izhaja solnce ravno lepo na vedrem. Ljubo solnce, kaj pomeni tvoj prijazen obraz? Mi prineseš mar veseli glas? Meni se zdi, da se solnce z nami veseli, ker je napočil za nas romarje presrečni den; danes še bomo gledali prečudne lurške Matere božje mili obraz. Težko, težko smo se dnes včakali, da so železnega konja pognali, naj nas zapelje na toliko zaželeni kraj — v Lourdes. Vozimo se po širokih dolinah in med mernimi bregi. Ves kraj je lepo obdelan in rodovit. Čudim se, da na Francoskem nikjer ne vidimo ne križa, ne kapelice ali kakega drugega pobožnega znamenja, ne na polju, ne na razpotjih, ne na mostéh, ne v vaséh. Dopoldne gremo naravnost proti zapadu, opoldne jo pa zavijemo nekoliko na jug. Zmiraj višje in višje prihajajo pyrenejske planine, ki stojijo, kakor visoka stena, na meji med Francosko in Špansko deželo. Železni konj vozi in vleče, da mu sape zmanjkuje, pa za nas še vse prepočasi. Nas vseh misli so namreč že dolgo v Lourdesu, in samo naša lena trupla še sedijo na vozovih. V mestu Tarbes še enkrat za par minut postojimo. Tukaj je škofija, pod katero tudi Lourdes spada; zdaj tedaj ne moremo več daleč proč biti.

Bilo je okoli treh popoldne, ko romarji zagledajo Lourdes. „Lourdes, Lourdes!“ se glasi iz vseh vozov. Vsi planemo kvišku in se tlačimo k okencem, da se z lastnimi očmi prepričamo prevesele novice. Kraj mene vstane mladi gospod plemenitega rodú in lepe postave, pa tudi plemenitega srca, in reče: Gospod, za tisuč goldinarjev ne oddam preblagih čutov, katerih je zdaj polno moje srce! Meni pa je tako bilo pri srcu, da ne vem, kako!

Najet voznik me zapelje v mesto, kjer sem

že iz doma imel v zasebni hiši najeto stanovanje. Vozniku plačam, kar je terjal in mu naložim nekaj francoskega drobiža za poboljšek. Hipoma požene drobiž tje po ulici. Ne vem, ali sem mu premalo dal ali mu drobiž ni bil po volji. Ko sem menil krajcarje pobrati, je voznik hitro pripognil svoje stare kosti ter je hitel po blatu pobirati, kar je prej po nemarnem raztresel.

Naglo se nekoliko očedimo, potem pa hitimo — bežimo proti pečini Massabielle gledat svetega kraja, kjer je Marija, nebeška kraljica stala, ko se je pobožni Bernardiki prikazala. Dolgo že klečim na svetem kraju, a ne molim nič; srce je prepolno, presrečno! Še le, ko se srce pomiri, se razveže okorni jezik in jame moliti: „Zdrava Marija milosti polna, Gospod je s teboj!“ Tako je nekdanj angelj Gabriel Marijo pozdravil, in tudi Bernardika je angeljsko češčenje molila, ko se jej je Marija prikazala.

(Dalje prih.)

Smešnica 41. Župnik razlaga sv. evangelije, ki govori o onih dveh učencih, ki sta šla v Emaus. V tem pa se izgodi, da dobita dva mesarja kmetico ravno, ko hoče v cerkev k službi božji. Na njuno vprašanje, ali ima telet na prodajo, pritrđi jima žena in vrne se hitro z njima domov, da jima pokaže teleta in če mogoče, jih jima proda. Mesarja kupita teleta in kmetica gre hitro v cerkev, da ne zamudi preveč službe božje. Ko pride v cerkev, vpraša župnik ravno v svoji pridigi: Kdo sta bila ona dva? Kmetica v mislih še bolj pri prodaji, kakor v cerkvi, odgovori naglo: „Eh, mesarja sta bila, ki sta prišla telet kupovat.“

Razne stvari.

(Birna.) Njih ekscelencija mil. knezškof gredó v petek dne 15. oktobra na Koroško ter bodo tamkaj sv. birmo v Labodski dolini delili. Ob enem bodo pa tudi nižje sv. rede delili pri oo. jezuitih v Št. Andražu.

(Poziv.) Slov. kat. pol. društvo „Pozor“ na Ptujtu ima v ponedeljek dne 18. oktobra t. l. ob 11. uri dopoldne javno zborovanje v „Narodnem domu“. Razpravljalo se bode o volitvi poslanca za deželni zbor. Ker se bode odločevalo o osebi kandidata, prosi odbor vse rodoljube, da se zborovanja udeležé in želje gledé osebe kandidata, ako je mogoče, še pred zborovanjem odboru naznanijo, da more potrebne priprave storiti.

(Obč. zastop.) Pri sv. Martinu v Rožni dolini so se v torek, na god sv. Maksimilijana, občinske volitve v najlepšem redu in vseskozi v narodnem duhu vršile. To je vse hvale vredno. Da bi se še le tudi občina Celjske okolice kmalu znebila tujega jarma, ki so ji ga naši nasprotniki naložili!

(Obč. volitev.) V Vuhredu je bila dne 11. t. m. volitev za obč. zastop in so vsi voljeni dobri narodni in konservativni možje. Slava!

(Od pošte.) Poštna zveza med Vranskim in Trojano na Kranjskem je na novo odprta. Okrajni odbor na Vranskem pa g. drž. poslanec M. Vošnjak sta se bila potegnila za njo, ker je je za promet potreba.

(Spomladna prikazen.) Pri sv. Kungoti na Pohorju, blizu 800 metrov nad morjem, stoji pred šolo mlada jablan, vsa v živem belodečem cvetu.

(Vesela zmaga.) Česar se dr. Glantschnigg ni nadjal, zgodilo se je, ena največjih trdnjavic njegove stranke, Škoflja ves med Celjem in Vojnikom, je od dne 11. t. m. v rokah narodnih slov. mož. Obč. zastop, ki so ga izvolili ta den, šteje same značajne slov. posestnike in le-ti se bodo vedeli krepko ustaviti šulvereinu, ki se jim hoče usiliti v tamošnjo šolo.

(Nameščenje.) G. V. Orožen, pride za suplenta na c. kr. gimnazijo v Ljubljani, g. Fr. Šuta pa postane avskultant pri c. kr. okr. sodnji v Gradcu.

(Nesreča.) Na Sladki gori je 3 $\frac{1}{2}$ leta staro deklice padlo v mlakico pred hišo in je utonilo, ker ga stariši niso zapazili, da bi ga izvlekli.

(Živinska kupčija.) Štajarska kmetijska družba v Gradcu je drž. zboru in vladi poslala prošnjo, naj se odpravi prepoved gledé uvaževanja živine v sosednjo Bavarsko. Ako se odpravi ta sedaj nepotrebna prepoved, vzdigne se gotovo živini cena.

(Sejem.) Dne 18. oktobra ne bode v Mozirju sejma; c. kr. okr. glavarstvo ga je prepovedalo, to pa zavoljo epidemične griže.

(Star rekrut.) Une dni je 33 let star mož stopil pred vojaško komisijo v Celju na odrajtilo. Bil je v svojem 17. letu obsojen na 16 let težke ječe in torej ni bil mogel z vrstniki na odrajtilo. Tudi sedaj ga komisija ni vzela v vojake.

(Visoka starost.) Tašča g. Jož. Brunerja, trgovca v Beljaku, je uni teden umrla. Stara ni bila nič manj, kakor 102 leti.

(„Nezakonska mati.“) Dekla Zefa Blatnik v Rifniku je svoje 2 meseca staro dete zadušila, pravi se, da v spanju.

(Premog.) V občinah Lehno in Rote pri M. D. v Puščavi našli so premog, pravijo, da je lep in ne pregloboko v zemlji. Ako je resnica, utegne se splačati, če ga začno kopati. Na železnico ga bode lahko spraviti.

(Tatje.) Iz kleti posestnika J. Petka pri Veliki nedelji so neznani tatje 6 polovnjakov mošta — odpeljali. To je že velika drznost in žendarji še tatom niso doslej prišli na sled.

(Vino.) V nekaterih vinogradih okoli Ormoža imajo slabo, v drugih pa dobro branje. Za štrtinjak obeta se jim od 110 do 140 gld.

(Promet.) Hranilno in posojilno društvo na Ptuju je imelo v mesecu septembru 11.733 fl. in 68 kr. prihodkov, 11.993 fl. 73 kr. stroškov, torej prometa 23.751 fl. in 41 kr.

(Duhovne spremembe.) Č. g. Jože Tomba, župnik pri sv. Vidu na Valdeku, predložen je za župnijo v Pamečah. Č. g. Lovro Kramberger, kaplan v Trbovljah, pa pride za I. kaplana k sv. Križu pri Ljutomeru. Kaplanija v Trbovljah ostane prazna. Č. g. Fr. Nachtigall, župnik pri sv. Ožbaltu za Dravo, se je svoji župniji odpovedal in prestopil je ob enem v Tržaško škofijo.

(Spremembe pri učiteljstvu.) G. A. Kelc, učitelj pri sv. Ani na Krembergu gre za učitelja na Črnogoro, k sv. Ani pa pride gosp. Fr. Čeh od Št. Jarneja pri Ločah.

Loterijske številke:

V Trstu 9. oktobra 1886: 28, 24, 87, 89, 53
V Lincu „ „ 18, 2, 23, 73, 85

Prihodnje srečkanje 16. oktobra 1886.

Podučiteljske službe

na ljudskih šolah pri sv. Duhu na Stari gori in pri Kapeli v IV. plačilni vrsti, se začetkom zimskega poletja 1886/87 definitivno ali provisorično oddajo.

Prositelji naj vložijo svoje prošnje do 1. novembra t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Gornji-Radgonski,
dne 2. oktobra 1886.

2-2

Predsednik.

Za branje

priporoča nove polovnjake z železnimi obroči po najnižji ceni

Fel. Schmidl,

3-3

sodar v Mariboru.

Slomšekovih zbranih spisov:

III. knjiga: „Životopisi“ str. 397,
iztis po 70 kr.

IV. knjiga: „Različno blago“
str. 428, iztis po 1 gld.

dobivate se pri izdajatelju č. g. Mih.
Lendovšek-u v Makolah (Maxau
bei Pöltsehah.) 3-10

Prva in druga knjiga ste pošli!

Mož, kateri je že več let kot cerkvenik k zadovoljnosti služil, išče tako službo pri kaki farni cerkvi. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“, kjer so tudi pričevala shranjena. 2-2

Najboljše žganje se dobiva v žganjariji

Rajmunda Wieserja v Hočah pri Mariboru

kakor:

Tropinska žganjica	gld. 18—25
Drožena	” 20—40
Slivovka	” 22—40
Rostopšin	” 20—24
Višnjevce	” 20—24
Brinjevce	” 22—26
Grenki	” 20—24

Velika zaloga starih in novih štajerskih slivovk, pravega starega droženega in tropinskega žganja.

☛ Če se vzema 1 hektoliter, se dobi zaželeno blago na vse železne postaje — prosto. 6—10

Takoj vsprejemem

za svoje prodajalnice z mešanim blagom

žensko

srednje starosti (25—35 let), zmožno branja in pisanja, večšo v računstvu in perilnem šivanju.

Matija Grabrijan,

2-2 trgovec v Vipavi (Notranjo-Kranjsko.)

V žganjariji

Ignacija Rosman-a

na Florijanskem trgu št. 126

v Ptujju

prideluje se slivovica, droženka, tropinska žganica, brinjevka, kakor tudi rosolija, žganje iz kumine in poprove mete, rostopšin, višnjevce itd. itd.

Priporoča svojo veliko zalogo dobrih in postaranih žganic ter prosi za obilno obiskovanje. 4-12

— Pozor! —

3-3

G. Schmidl & Comp.

„pri škofu“

v Celji na oglu glavnega trga št. 38 „pri štepihu“,

priporočujeta svojo posebno veliko in lepo zalogo

☛ zimskega blaga, ☛

kakor:

vsakovrstne suknine, štofa, vatmola, spangoleta in druge volnate robe. Dalje imata v zalogi največjo izbirko velikih zimskih facaneteljev ali rut; najnovejše vzorke kretóna in tiskovine (druka); hlačevine in raznobarnega barhenta; odeje, koce in različno drugo zimsko robo po najnižjih cenah, in sicer še cenejši, kakor poprej. Prave ameriške šivalne stroje, najboljše in močnejše „Singer“ in „Howe“ za krojače, črevljarje in šivilje po 30, 35 in 40 goldinarjev. Kdor dobro in cenó kupiti želi, blagovoli naj priti v našo prodajalnico.

G. Schmidl in drug v Celji.

Zaloga sukna; platna vsakdanjega rokotvornega in novošegnega blaga, ter pravih ameriških šivalnih strojev na oglu glavnega trga in poštnih ulic št. 38 v hiši gosp. Jožefa Kosta, fabrikanta žajfe, „pri štepihu“.